

УДК 001.9:008]:2-784.5]](091)(045)

Микола Сенченко,

в. о. директора Книжкової палати України, професор,

e-mail: office@ukrbook.net

Контроль і фальсифікація науки. Інквізиція вчених*

Контроль науки "давніми жерцями"

Є безперечні докази існування на Землі високорозвинених цивілізацій, що мали знання, рівня яких людство не досягло й досі. Наші далекі предки передавали їх з покоління в покоління, зашифровуючи в міфах, легендах і переказах про богів. Ключі для розуміння цих знань закодовано в давніх пам'ятках архітектури, мистецтва й езотеричній літературі.

Хто ж їх зберігає?

Написано чимало книг про діяльність давніх таємних товариств, які й нині зберігають знання попередніх цивілізацій і поширені у всьому світі. Хто вони: масони, розенкрейцери, сучасні лицарі-тамплієри?

Так, наймогутніші групи — таємні товариства, які впродовж століть впливали та продовжують впливати на розвиток людства — це Пріорат Сіону, асасини, орден тамплієрів, орден розенкрейцерів, орден ілюмінатів, Мальтійський лицарський орден, орден єзуїтів, світська католицька організація консервативного спрямування "Опус Деї", Рада з міжнародних відносин, Більдерберзька група та багато інших.

Сьогодні майже в кожній країні світу діють таємні товариства різних напрямів. Історія свідчить, що до їхніх лав обов'язково входять представники еліти, здатні змінювати баланс політичних сил у світі. Повстання американських штатів у XVIII ст. були натхненні й профінансовані масонами; у французькій і російській революціях провідну роль також відіграли таємні організації.

Упродовж багатьох століть діяли езотеричні школи містичної філософії, що виникли в Єгипті й на Близькому Сході. У вченнях цих шкіл використовували елементи буддизму, зороастризму, єгипетського окультизму, грецьких містерій, юдейської кабали й давніх сирійських культів.

Зі східної філософії, магії та міфології в ранній період християнської ери сформувалися численні секти гностиків, а після ренесансу ісламу — низка великих сект усередині мусульманства.

Щоб перешкодити становленню нових напрямів наукового знання та розвитку вчених, які

могли зрозуміти й пояснити справжні закони світобудови, потрібно було здійснювати контроль і фальсифікацію науки й не допустити вторгнення в "коло обраних" жодного, навіть наділеного геніальними здібностями, представника нижчих верств суспільства, доведених зусиллями таємних організацій до рівня майже тваринного існування.

У середині XVII ст. жерці стикнулися з реальним ризиком втратити монополію на безмежну владу над земним світом і загрозою становищу реальних володарів Землі. Небезпека виходила від революційного для свого часу відкриття, яке давало вченим змогу зрозуміти певні закони світобудови та оприлюднити частину давніх знань.

Ця теорія, по суті, стала повторним відкриттям відомого в давнину закону фізичного світу, згідно з яким особливість природи перебувати в гармонії є якістю людського інтелекту як інструменту пізнання світобудови й становить його невіддільну властивість. Саме ця особливість допомагає успішно долати проблеми, котрі стоять перед людиною, якщо вона справді прагне їх вирішити.

Це відкриття зробили вільні від диктату жерців італійські метафізики — дослідники з Академії дель Чименто, які, після проведення численних практичних досліджень, 1661 р. розробили *теорію маятника*, що не суперечить ані раціональному, ані ірраціональному поглядам на явища життя. Як свідчить Вікіпедія, "Accademia del Cimento, наукове товариство, було засновано у Флоренції в 1657 році учнями Галілея, Джованні Альфонсо Бореллі та Вінченцо Вівіані, і припинило існування приблизно через десять років. Створення Академії фінансували принц Леопольдо та великий герцог Фердинандо II де Медічі".

У добу Середньовіччя те, що сьогодні називають "наукою", було складовою частиною метафізики, яка вивчала в єдиному комплексі матеріальний і духовний аспекти навколишнього світу. Природно, "нові жерці", які узурпували давнє знання, зробили рішучі кроки до ліквідації несподіваної загрози своєму привілейованому

* Продовження. Початок див.: Вісник Книжкової палати. 2024. № 11. С. 3—10; № 12. С. 3—8.

статусу. Саме через ці причини теорія маятника не дістала визнання, була піддана дискредитації й забуттю. Академію дель Чименто, за таємною вказівкою Папи Римського, розпустив місцевий правитель Леопольд Тосканський, який отримав за це діяння чин кардинала.

У 1666 р., щоб запобігти "неконтрольованому" розвитку науки, було засновано Французьку академію наук, статут якої наслідував традиції таємних товариств. Щоб додатково убезпечити себе від непередбачуваного й загрозливого розвитку подій, академічна еліта відмовилася від метафізики як предмета діяльності. Замість неї в обіг було введено поняття "наука" для вивчення тільки тих явищ, які можна досліджувати в межах практичного експерименту, і визнання істинним тільки того, що можна довести під час повторного експерименту, тобто в предмет наукового дослідження було категорично заборонено вводити явища нематеріальної природи.

"Нові жерці" штучно обмежили науковий пошук людства незначною частиною явищ суто матеріальної природи. І це при тому, що давні знання, які вони використовують, відносять матеріальні процеси до окремих явищ, природа яких не доступна для дослідження за допомогою інструментального й методологічного апаратів сучасної науки. Отже, на науку як таку ще від її зародження й становлення було накладено завдання приховувати істину.

Принципи, на яких ґрунтувалася діяльність Французької академії наук — найпершої з національних організацій із контролю за інтелектуальною діяльністю вчених, — стали обов'язковими у створенні національних академій інших країн. Французька академія наук поклала початок формуванню всесвітньої наукової мережі, покликаної взяти під надійний контроль усю дослідницьку діяльність учених, щоб запобігти популяризації заборонених фактів і відкриттів. Заборонених тому, що вони надзвичайно небезпечні для сформованого на їх підґрунті нового світового порядку — системи жорсткого підкорення психіки й менталітету людства з метою подальшої експлуатації купкою аморальних і безпринципних представників найбагатших світових фінансових кланів, що слухняно виконують настанови таємних кураторів.

Отже, "нові жерці" організували власну легальну організацію, під егідою якої вони можуть безперешкодно об'єднуватися й відкрито діяти заради підтримки своєї необмеженої влади над планетою.

Поступово в багатьох країнах було засновано національні академії наук, об'єднані в загальносвітову наукову спільноту. Кожна академія

розробила чітку процедурну систему ритуальної етапності, яка передбачає, що всі без винятку майбутні володарі таємних знань мають дістати доступ до істин, прихованих від основної частини людства, тільки в результаті проходження низки багаторічних процедур.

Якщо ґрунтовно проаналізувати загальноприйнятну схему наукової кар'єри сучасного вченого, то можна без особливих зусиль ідентифікувати її з процедурою посвячення в коло "обраних", вдосконаленою багатовіковою практикою різноманітних таємних товариств.

Пройшовши витончені випробування на науковому терені протягом тривалого періоду, ці адепти приховування знань навчаються так повертати будь-яку дискусію, так писати й редагувати наукові монографії, підручники, науково-популярні книги та статті, надавати такі рецензії й відгуки на наукові роботи неофітів, що будь-які спроби альтернативних учених прорватися до істинних знань зазнають жорстокої обструкції.

Апелювати до розуму цих узурпаторів давнього знання безглуздо, оскільки вони пов'язані присягою, за порушення якої суворо карають. Тому офіційна наука, контрольована й керована кастою "нових жерців" від XVII ст. і донині, дає їм змогу впливати на події у світі.

Маніпулювання свідомістю більшої частини сучасного людства відбувалося через упровадження майже в усі сфери життя науково-технічного прогресу. Насправді суспільство, ставши на шлях технотронного розвитку, замість широко розрекламованого прискореного прогресу потрапило у вир посилення деградації й перетворення на слухняне залаштунковим володарям "стадо двоногих" з пригніченою функцією мислення й неспроможністю критично оцінювати реальні події.

Попри розмаїття поглядів на навколишній світ, під час ґрунтового, а часом і побіжного структурного аналізу будь-яких загальних та часткових теорій виявлено їх спільну закономірність: всі вони зазвичай поділяються на два напрями. Конкуруючи одна з одною, теорії можуть змінюватися, але методологія формування нових поглядів на світоглядні доктрини й нових знань залишається незмінною.

Цей факт наводить на думку щодо існування непорушних, незламних і вічних цінностей та водночас викликає сумнів не тільки у здатності людського розуму пізнавати, а й у можливості навколишнього світу перебувати в гармонії. Проте гармонія органічно властива природі, якщо не брати до уваги короточасні періоди хаосу у світобудові, хоча б з тієї причини, що зовні природа перебуває в гармонії майже завжди.

Однак очевидно, що ця особливість, якщо про неї не відомо достеменно, може надзвичайно заплутати процес пізнання таємниць світобудови. Особливо якщо брати до уваги той факт, що з початку XX ст. науковий світ із подивом довідався, що найаргументованіші наукові обґрунтування багатьох процесів породжували й породжують справжні парадокси. На відміну від розбіжностей і протилежних поглядів, що надають імпульс діалектичному розвитку, ці парадокси не залишили "права на життя" теорії, у межах якої їх було виявлено.

Для розв'язання численних проблем людству потрібні знання про навколишній світ, однак парадокс по ягає в тому, що во **н** не лише містять різні погляди на один і той самий предмет, що слід визнати цілком нормальним, а є внутрішньо суперечливими.

Спочатку ці розбіжності виявили в такій абстрактній науці, як теорія множин, а згодом і в інших науках, що становлять теоретичний фундамент сучасної математики. Безумовно, це був сигнал про суперечності в основах природознавства. Однак суто теоретичний характер дисциплін, у яких було виявлено ці парадокси, а також окремі випадки їх появи подіяли заспокоїливо на наукову спільноту, що не намагалася приховати реальний стан справ, спрямовуючи зусилля на нормалізацію ситуації. І лише тоді, коли парадокси було виявлено в усіх галузях знань, зокрема й прикладних, коли певні труднощі, що виникали раніше, також набули форми парадоксів, ситуація стала проблемною. І її почали замовчувати на всіх рівнях!

З людського погляду все зрозуміло. Справді, у наукову інфраструктуру було вкладено значні кошти, й, аби заявити на весь світ про те, що її "найважливішим результатом" є скупчення парадоксів, потрібно мати і мужність, і час на ухвалення такого рішення. Однак ситуація не безнадійна, адже не помиляється той, хто нічого не робить. Окрім того, негативний результат також є результатом і в цьому **ж** р **а** і слід усі зусилля спрямувати на пошук виходу з глухого кута.

Проте в історії людства були часи, коли глухих кутів не було загалом — у часи панування давньоарійської філософії, що надавала правильну й внутрішньо несуперечливу картину навколишнього світу. Проте після відомої вселенської катастрофи під назвою "Всесвітній потоп" цю доктрину було втаємничено.

Тривалий період давні знання зберігали в Єгипті. За панування Птолемея країна успішно використовувала їхню силу, й диво світла — Александрійський маяк, як давній сфінкс, — став

емблемою постійного прагнення до нових наукових досягнень. Утім, минув час, накреслений долею, настав кінець золотій добі, і знання попередніх цивілізацій стало недоступним...

Водночас якщо істинні знання про навколишній світ виявляються утаємниченими, а людський інтелект, замість розв'язання глобальних проблем, використовують для розпалення конфліктів, це створює передумови для поширення на людство або його частину прихованої, але доволі відчутної влади "посвячених".

Незважаючи на неймовірні зусилля клану "нових жерців", що панує на тлі загального невігластва суспільства, безперспективність шляхів розвитку сучасної західної цивілізації на основі ілюзій наукової картини світу, котру понад три століття ретельно й сумлінно створювали академічні брехуни, сьогодні стала очевидною навіть для людей пересічних уявлень про навколишній світ. Сучасні українські мислителі прикували вістрям праслов'янських знань наукових фарисеїв і книжників, які прорвалися до життя, до габельного стовпа. Час високолюбих узурпаторів давніх знань із високими науковими ступенями й званнями добігає кінця...

Система розвитку людства, що тривалий час прямувала хибним шляхом, який визначали псевдовідкриття неповноцінної науки, повсюдно саморуйнується. Знання наших предків дедалі більше цікавлять здатних мислити осіб. Тепер кожній людині, яка спроможна досягнути глибини, неординарності і гармонійну безмежність цієї інформації, відкрито шлях до нового світосприйняття. Позитивістська наука агонізує, і їй на заміну знову приходить метафізичне осмислення майбутнім суспільством усіх форм вияву життя.

Нова епоха чекає на своїх героїв.

Контроль науки "новими жерцями" за допомогою наукометричних баз даних Scopus і Web of Science

Однією з єзуїтських ідей контролю за наукою є вимога публікації результатів наукових досліджень у журналах, що входять до наукометричних баз даних Scopus, Web of Science та ін. Такий метод контролю дає змогу експертам цих ресурсів привласнювати результати роботи українських учених і не перешкоджати оприлюдненню статей, що містять небезпечні для світового уряду наукові результати.

Спочатку американський фінансист Сорос через гранти "полював" за результатами досліджень наших учених, а найталановитіших із них запрошував працювати за кордоном за велику платню. Тепер результати наукової роботи можна дістати безоплатно, звернувшись до наукометрич-

них баз даних Scopus і Web of Science та ін., однак за розміщення статей у цих ресурсах мусять платити українські вчені.

Вимоги щодо наявності закордонних публікацій і публікацій у журналах, які входять у зазначені наукометричні бази, є формою часткового перекидання державою та дослідницькою спільнотою відповідальності за оцінювання результатів наукових досліджень на транснаціональні бізнес-корпорації. Створені при них експертні структури та закордонні редакційні ради, що алогічно й протиправно порушують цілісність вітчизняної системи атестації наукових кадрів, передбачають визнання неспроможності державного управління в Україні, принижують науку й суспільство.

У контексті викладеного доцільно процитувати окремі тези статей академіків НАНУ В. Локтева та І. Мриглода "Без Scopus: чи потрібна Україні хуторянська наука" [2] та "Scopus замість науки; чи потрібно це Україні?" колективу авторів-науковців [4].

Як зауважують В. Локтев та І. Мригloed, "нещодавно в газеті "Голос України" була опублікована помітна стаття "Scopus замість науки: чи потрібно це Україні?", автори якої — доктори та кандидати політичних і юридичних наук — перелічують загрози цивілізаційному розвитку України та сигналізують про новий "виклик національній безпеці в сфері науки, освіти і культури". При цьому йдеться лише про проект змін до наказу МОН України від 17 жовтня 2012 року № 1112 "Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук", підготовлений Науковим комітетом (НК) Національної ради України з питань розвитку науки і технологій України. Нагадаємо, що за Законом "Про наукову і науково-технічну діяльність" НК — це колегіальний орган Нацради, який представляє інтереси наукової громадськості. Він нещодавно розпочав свою роботу і досі здійснює її фактично на волонтерських засадах. До його функцій, зокрема, належить: проведення експертизи "нормативно-правових актів КМ України та центральних органів виконавчої влади на предмет відповідності інтересам та засадам державної політики у сфері наукової та науково-технічної діяльності". Отож, як можна судити з цієї публікації, автори вбачають небезпеку від щойно створеного у рамках вимог чинного законодавства органу, покликання якого: "надання пропозицій щодо розвитку наукової та науково-технічної сфери в Україні" [2].

Політика МОН стимулює вітчизняних науковців публікувати результати своїх досліджень

(вони виконуються переважно за кошти державного бюджету) в англomовних журналах, доступ до повних текстів яких для української спільноти практично унеможливлений. Складається ситуація, за якої вектор зусиль вітчизняних учених спрямовано не на підтримку соціально-економічного розвитку країни, а на доведення результатів своєї діяльності до зарубіжних фахівців.

Державна політика у сфері оцінювання результатів наукових досліджень не сприяє розгортанню наукової діяльності в Україні, зокрема у сфері соціогуманітарних, природничих і технічних наук. Зазначені вимоги до публікацій опосередковано декларують вторинність українських наукових періодичних видань, знижують їх престиж, призводять до відпливу частини дослідницького контенту в закордонні видання.

Знижується й значення української наукової мови, яка розвивається завдяки україномовним науковим публікаціям. Значною мірою ця проблема торкається видання в Україні й українською мовою монографій, збірників наукових праць, енциклопедичної літератури. Якщо за часів СРСР і навіть після його розпаду українська наукова продукція й наукова мова були вимушено поставлені у вторинну до російської мови позицію, що тепер визнають чинником денаціоналізації та культурного геноциду, то нині Україна в особі МОН нормативно регламентує принижений статус україномовного наукового контенту щодо англійської мови.

Українська як мова вітчизняної науки втрачає навіть мінімальний шанс стати прийнятною для іноземних колег, адже нею видаватимуть дедалі менше текстів. Це призводить до зниження обсягів україномовного дослідницького контенту, наслідком чого стане гальмування й неповноцінний розвиток української науки та культури.

Ще одним наслідком зазначених вимог МОН стане, за визначенням авторитетних закордонних науковців, "втрата локального знання". Зокрема, публікації в іноземних виданнях, внесені в певні наукометричні бази даних (оскільки відповідних вітчизняних журналів у низці наук немає), опиняться поза контекстом українського наукового життя.

Тотальне невизнання з боку МОН кваліфікації українських учених, які є головними редакторами та членами редколегій наукових журналів, не внесених у зазначені наукометричні бази даних, викликає сумніви в здатності неупереджено оцінювати наукові дослідження взагалі, бути відповідальними й компетентними членами спеціалізованих вчених рад, а отже є абсурдним та актуалізує питання про доцільність української системи оцінювання наукових досліджень загалом.

Завдання інтеграції української науки у світовий академічний простір і підвищення рейтингів вітчизняних вишів не мають безпосереднього стосунку до системи оцінювання результатів наукових досліджень й атестації наукових кадрів, і не можуть бути реалізовані через встановлення нормативних вимог до цих процесів.

Нормативні акти МОН щодо категоризації наукових фахових видань передбачають автоматичне надання найвищої категорії журналам, котрі індексуються в комерційних наукометричних системах Scopus і Web of Science, ставлення світової спільноти до яких є неоднозначним.

У 2012 р. на щорічній конференції Американського товариства клітинної біології в Сан-Франциско було ініційовано Декларацію про оцінювання наукових досліджень (San Francisco Declaration on Research Assessment). Документ закликає наукову громадськість відмовитися від використання імпаکت-факторів журналів під час аналізу результатів наукових досліджень. Грантодавцям та організаціям, пов'язаним із виділенням коштів на науку, Декларація радить насамперед звертати увагу на значущість результатів досліджень, а не здійснювати арифметичні підрахунки імпаکت-факторів журналів, у яких їх опубліковано.

Негативне ставлення до імпаکت-факторів також висловили такі авторитетні інституції, як національні академії наук Франції, Німеччини та Великої Британії. У 2017 р. вони оприлюднили спільну заяву щодо оцінювання дослідників і дослідницьких програм, у якій зазначено, що наявність публікацій у журналах, які індексуються цитатними системами Scopus і Web of Science, не може розглядатися як визначальний критерій результативності наукової діяльності. У заяві також наголошено, що оцінювання науки — прерогатива вчених, а не транснаціональних бізнес-корпорацій.

Особливо неприпустимо проводити таку політику в гуманітарній сфері. Специфіка соціогуманітарного знання полягає в тому, що воно не є повною мірою інтернаціоналізованим, а навпаки — має національну / регіональну прив'язку (приклад — діалектологія етносів). Таку прив'язку повинна мати й значна частина наукових фахових видань соціогуманітарного профілю. Одним із них має стати "Вісник Книжкової палати" — єдиний український журнал, який комплексно висвітлює проблематику вітчизняної видавничої справи й інформаційної діяльності.

Чинні закони в галузі наукової та освітньої діяльності не надають повноважень ані КМУ щодо визначення порядку присудження наукових ступенів (за винятком визначення порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мис-

тецтва через вимоги абзацу п'ятого частини шостої статті 5 Закону України "Про вищу освіту"), ані МОН щодо встановлення вимог до публікації результатів дисертацій.

Враховуючи наведене, висунення вимог до публікації результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів та їх оцінювання, а також рейтингування видавництв не є компетенцією МОН і порушує вимоги статті 19 Конституції України, згідно з якою "органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України".

Наявність чи відсутність таких публікацій — ненадійний і формальний показник, який повинен мати лише інформативний, а не нормативний характер. Вимога щодо таких публікацій призводить до дискримінації й гальмування наукових досліджень з унікальних і рідкісних проблематик, високоновачійних і немасових напрямів через відсутність у певних наукометричних базах даних спеціалізованих журналів, сприйняття редколегіями загального профілю таких публікацій як вузькотематичних або нестачу експертів, здатних оцінити їхній рівень [4].

Обрані МОН наукометричні бази даних не є ані повними, ані представницькими, ані заснованими на суто якісних критеріях. Позиція керівництва міністерства: "якщо учений не публікується у визнаних наукових виданнях, зокрема включених в наукометричні бази Scopus або Web of Science, його де-факто немає в міжнародному академічному співтоваристві" — є невинуватим узагальненням. Наприклад, у галузях юридичних і математичних наук більшість авторитетних закордонних журналів у ці бази не входять, зокрема й через брак потреби чи бажання [4].

Формування Scopus і Web of Science відбувається згідно із заявками редколегій журналів та їх розглядом експертними структурами цих наукометричних баз, а не відповідно до загальновісних рейтингів. Тому ці комерційні бази не є і не можуть бути представницькими. Крім того, низка західних журналів і збірників, внесених у Scopus і Web of Science, опинилася в центрі скандалів через низьку якість, махінації з імпаکت-фактором, лобіювання інтересів бізнесу, що свідчить про недосконалість критеріїв їх відбору. Ступінь визнання науковця в конкретній сфері знань визначають його колеги у всьому світі, а публікації в спеціалізованих (часто — вузько-спеціалізованих) виданнях є частиною процесу визнання — незалежно від внесення журналів у наукометричні бази даних [4].

Перекладання Україною в особі МОН окремих повноважень щодо оцінювання наукової діяльності на наукометричні бази містить і аспект моральної відповідальності. Підходи, що використовують корпорації — власники зазначених наукометричних ресурсів, викликають масове неприйняття з боку наукової спільноти й характеризуються як хибні бізнес-практики, що спричиняють монополізацію знань. Лобістські зусилля таких корпорацій спрямовано навіть на зміну законодавства США для обмеження загального доступу до результатів наукових досліджень і, відповідно, отримання надприбутків [4].

Напівмонополне становище таких баз даних призводить до суттєвого завищення вартості доступу до наукових знань з одночасною безоплатною експлуатацією авторів і видавців журналів. Прикладом неприйняття цієї ситуації є ініціатива The cost of knowledge, що маніфестувала відмову майже 17 тисяч учених-математиків з різних країн від співпраці з журналами, внесеними в бази Scopus [3; 4].

Наукометричні бази даних Scopus і Web of Science є віддзеркаленням і водночас чинником англomовного домінування й денаціоналізації в науковій сфері. Жахлива диспропорція виявляється в тому, що з 27 тис. журналів у базі Web of Science 18 тис. видаються англійською мовою і лише 9 тис. — іншими: французькою — 3,5 тис., німецькою — 2,7 тис., іспанською — 2,3 тис., китайською — 1,4 тис. Отже, дві третини журналів у цій базі даних англomовні, й лише лічені часописи видають іншими, окрім наведених п'яти, мовами. Як зауважують М. Дж. Куррі та Т. Лілліз у статті "Загрози англійського як lingua franca журналів", більшість із неанглomовних видань мають у Web of Science низький рейтинг [4].

Незрозуміло, за якими критеріями в основу проєкту відібрали лише Web of Science та Scopus. Чому розробники проєкту проігнорували такі бази даних, як Astrophysics Data System, PubMed, MathSciNet, zbMATH, Chemical Abstracts Service,

Springer, Agrisa або GeoRef, Google Scholar, Index Copernicus тощо. Які критерії застосовували? Чому не відображено вітчизняну базу "Україніка наукова"? Чому не застосовано бази даних із відповідних сфер науки, як, наприклад, MEDLINE або Index Medicus (біологія і медицина), arXiv (математика), RePEc (економіка) та ін.? [4].

У зазначених аспектах МОН не розглянуто ризики можливості існування "хижацьких" видань (журналів, що намагаються нажитися на статтях у Scopus і WoS та використовують шпальти видань не для наукової комунікації, а для заробітку за імітацію рецензованої статті — так званий список Дж. Біла (Beall's List). При цьому Scopus проводить перевірку журналів і видаляє "порушників" із бази. Проте всі проіндексовані документи назавжди залишаються в Scopus [4].

Низький рівень знання англійської мови більшості вчених, відмінні від англо-американського світу стиль наукового мислення й підходи до викладу наукового тексту (принаймні в соціогуманітарних науках), брак "скопусовських" видань в Україні з численних галузей знань, тривалість процесу публікації статей у таких журналах, відсутність доступу більшості українських учених до зазначених наукометричних баз даних і незнання вимог та особливостей публікації в певних журналах (у зв'язку із наведеними вимогами МОН щодо публікації результатів наукових досліджень) призведуть до значного гальмування розвитку цих досліджень через фактичну неможливість здійснення наукової атестації в низці наук. В умовах кризового стану наукової сфери в Україні це може мати непоправні наслідки [4].

Міністерству науки і освіти варто очиститися від засилля випускників польських університетів, забути про Web of Science та Scopus, передати свої повноваження з науки НАН України й припинити мавпувати доволі середній рівень науки Польщі.

(Далі буде)

Список літератури

1. Сенченко М. Контроль і фальсифікація науки. Інквізиція вчених. Київ : Ліра-К, 2020. 226 с.
2. В. Локтев, І. Мриглюд "Без Scopus: чи потрібна Україні хуторянська наука". *Голос України*. 16.06.2018. URL: <http://www.golos.com.ua/article/304297>.
3. Козьменко С., Остапенко Л. Чи вистачить Скопусу на всіх: бар'єри перед науковцями. 12.07.2018. *ОСВІТА.UA*. URL: <https://osvita.ua/vnz/61399/>.
4. Scopus замість науки: чи потрібно це Україні? / Горбатенко В., Кресіна І., Стойко О. [та ін.]. 1.06.2018. *Голос України*. URL: <http://www.golos.com.ua/article/303608>.

Надійшла до редакції 5 березня 2025 року